

Poster Discussion**13 May 2009 Friday 16:00-17:45****Chairmen: Şahinoğlu S., Atıcı E.****SULTAN II. BAYEZİD KÜLLİYESİ TIP MEDRESESİ VE BURADA OKUTULAN HEKİMLİĞE AİT KİTAPLAR****Enver Şengül¹, Nehir Ağırseven²**¹Director of Museum, Trakya University Sultan II. Bayezid Health Museum, enversengul@yahoo.com²Lecturer, Trakya University Sultan II. Bayezid Health Museum, nehiragirseven@yahoo.com

Edirne Sultan II. Bayezid Külliyesi Tıp Medresesi, külliyeinin en önemli yapılarından biri olup darüşşifanın girişinin hemen sağında bulunur. Diğer Selçuklu ve Osmanlı medrese planlarındaki mimari özellikler, bu medresede görülmez. Külliyeinin vakfiyelerinde bu medresenin, bir tıp medresesi olduğu konusunda ayrıntılı bir açıklama yoksa da, burayla ilgili günümüze ulaşan birçok bilgi doğrultusunda bu medresede tıp eğitiminin verildiğini söyleyebiliriz.

Bu konudaki en ayrıntılı bilgiyi yine 1652 yılında burayı gezen Evliya Çelebi şu şekilde aktarmıştır: “Medreset-ül-Etbbâ ve odalarında talebeler vardır ki; her biri daima Eflatun, Sokrates, Filbos, Aristoteles, Galen, Pisagor gibi âlimlerden bahseden olgun tabiplerdir. Her biri bir fenne yönelip hekimlik ilminde kıymetli kitaplara itibar ederek ademoğullarının derdine deva bulmaya çalışırlar.”

Bu medresede okutulan ve medresenin tıp ile ilgisini açıkça ortaya koyan hekimliğe ait 37 adet kitap ise günümüze ulaşmış durumdadır. Bazılarını Sultan II. Bayezid’in kendi mührüyle bizzat bağışladığı bu kitaplar şu an Selimiye Yazma Eserler Kütüphanesi’nde koruma altındadır.

Külliyeinin medresesi, Osmanlı medreseleri arasında önem rütbesi açısından 50’lik medrese iken, 951-1544 yılından itibaren en üst sırada olan 60’lık medreseler arasına girmiştir. Ahmet Badi Efendi, “Riyaz-ı Belde-i Edirne” adlı eserinde, medreseden “Çatısı taştan kubbeli olup payesi altmışlıdır. Bitişğinde bir de Darüşşifa vardır” diye bahseder.

İlk müderris Şeyh Lütfullah Zade Bahaüddin Efendi’dir.

Medresenin Kadrosu ve Aldıkları Ücret

Bir Müderris (Profesör): Tatil günleri dâhil günde 60 akçe alırdı.

Bir Muid (Yardımcısı): Müderrisin yardımcısıydı ve günde 7 akçe alırdı.

Bir Hafız-ı Kütup (Kütüphaneci): Günde 2 akçe alırdı.

İki Hizmetli: Günde ikişer akçe alırlardı.

18 Öğrenci: Bütün ihtiyaçları karşılanırdı ve günde ikişer akçe alırlardı.

1516 yılının masraf defterinde külliyeinin genel giderleri arasında, yetenekli kişiler ve başarılı öğrencilere Nevruz bayramında verilmek üzere 5.000 akçe ödül konulmuştur. 1560 yılına ait günümüze ulaşan harcama listesinde, öğrencilere mutfak giderleri için külliye bütçesinden o yıl 46.000 akçe ödenek konulduğunu görmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Sultan Bayezid; Tıp medresesi; Tıp kitapları

COMPLEX OF SULTAN BAYEZID II MEDICAL SCHOOL AND THE BOOKS TAUGHT HERE

Edirne Complex of Sultan Bayezid II Medical School is one of the most important units in the complex and located just on the right side of the hospital entrance. Architectural features in the plans of the other Seljuk and Ottoman schools are not seen at this school. Although we don't have detailed information that it was a medical school in the foundation charter, we can claim that medical education was given here based on the information having reached the present day.

The famous traveller Evliya Çelebi made the following statement about the school during his visit to the complex in 1652: "There is a medical school (Medreset-ül Etibba) in the complex and the students staying in the rooms are mature physicians who always discuss the scholars such as Plato, Socrates, Filbos, Aristotle, Galen, Pythagoras. Each of them oriented in a specific scientific area and respecting the valuable medicine literature tries to find out the best cure for the mankind."

37 medical books taught here and showing the relation of the school with medicine apparently have reached the present day. These books, some of which were donated by Sultan Bayezid II himself with his own seal are kept under protection in Selimiye Library of Manuscripts. The most well-known ones are "Zahire-yi Harzemşahi, Şifa al Eskam ve Deva al Alam, Kitab-el Cami-i Fil Edviyet-ül Müfrede, Kitab-u Edeb-üt Tabib, Mala Yasa'ut Tabiba Cahlulu, Madde tül Hayat and Gayet-el Beyan Fi Tedbir-i Beden el-İnsan".

While it was a 50-degree school in terms of the importance ranking at first, it became a 60-degree school after 1544. Ahmet Badi Efendi mentioned the school as: "Its roof is made of stone domes and rank is 60. There is a hospital adjacent to the school."

The first professor was Sheikh Lütfullah Zade Bahaüddin Efendi.

Staff of the Medical School and Their Salaries

1 Müderris (Professor) got 60 silver coins a day including weekends.

1 Muid (Assistant) was the assistant of the professor and got 7 silver coins a day.

1 Hafız-ı Kütup (Librarian) got 2 silver coins a day.

2 Servants got 2 silver coins a day.

18 Students got 2 silver coins a day and all their needs were met.

Among the general expenses of the complex in 1516 a reward of 5.000 silver coins was offered in order to be given to the skilful and successful students during Nauruz. We learn from the expense list belonging to 1560 which has reached our present day that a fund of 46.000 silver coins was allowed by the budget for the kitchen expenses of the students in that year.

Keywords: Sultan Bayezid; Medical school; Medical books